

ŘÍJEN: V PŘÍRODĚ

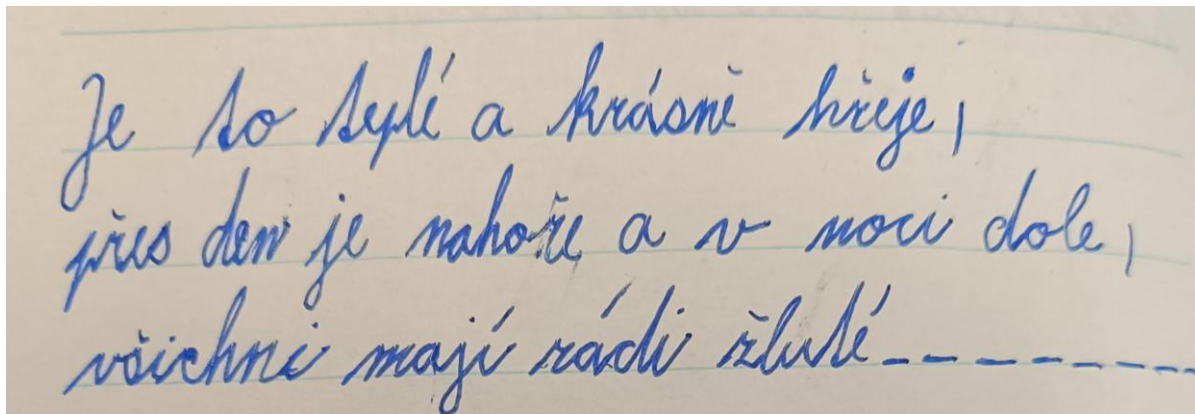
1. TÝDEN: PŘÍRODA ŽIVÁ, NEŽIVÁ

Evokace a motivace:

Na úvod 2. kapitoly: Brainstorming: Co mě napadne, když se řekne příroda

Možno v přírodě nasbírat různé přírodniny (zástupce živé i neživé přírody), roztrždit je, zahrát **Kimovy hry** (na paměť).

Tvořit **hádanky**: „Myslím si přírodninu, patří do živé přírody, je to keř na podzim, na kterém jsou ostny, na něm dozrávají červené plody, ze kterých se varí čaj proti kašli...“

Str. 15, cvič. 1: Práce se slovníkem – slova exkurze, expedice, expozice.

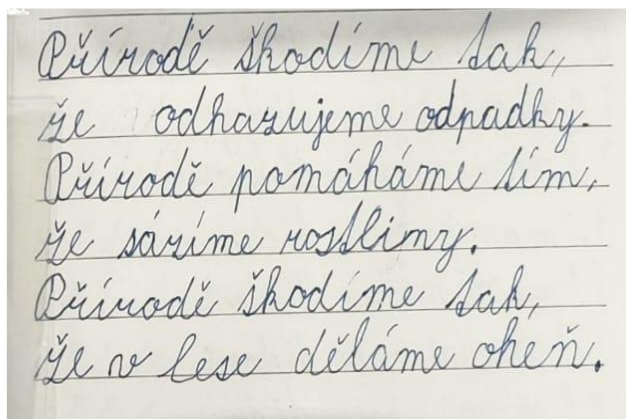
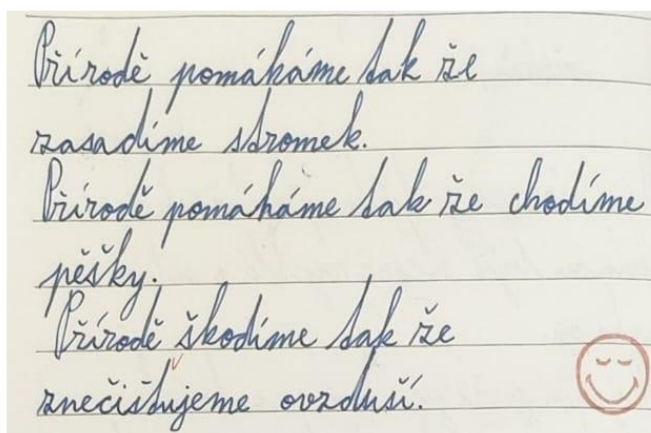
ŘEŠENÍ poslední věty: „Půjdeme do PŘÍRODY.“

1A), B) Tvořit **pyramidy** příbuzných slov do čtvercové sítě (kořen slov pod sebe).

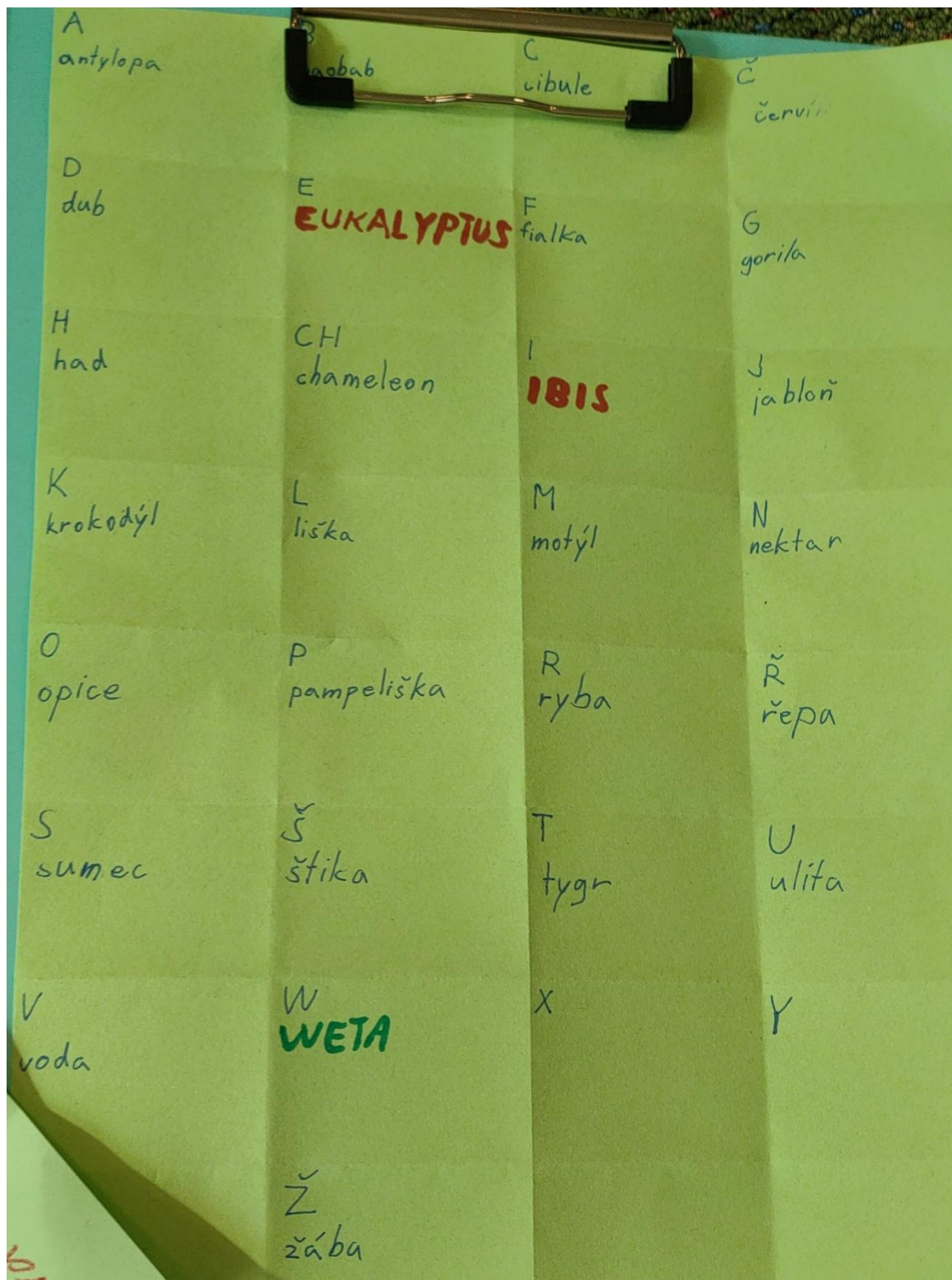
Str. 16, cvič. 1: Diskuse „podmínka“ co je příroda vše, co nevytvořil člověk. Co všechno to je, podívej se z okna, kolem sebe na vycházce a piš na tabulku...

Hřebenovka PŘÍRODA (slova v hřebenovce budou např. názvy živé přírody, neživé přírody, rostliny, živočichové).

VOLNÉ PSANÍ: Čím přírodě pomáhám, čím jí škodím:

1A) ALFABOX PŘÍRODA (přírodniny) – je možné vytvářet slovní (v češtině), ale i ze skutečných objektů – přímo v přírodě, kde tabulku ALFABOXU můžeme nakreslit do hlíny, nebo rozložit kartičky abecedy a k nim přidávat přírodniny.

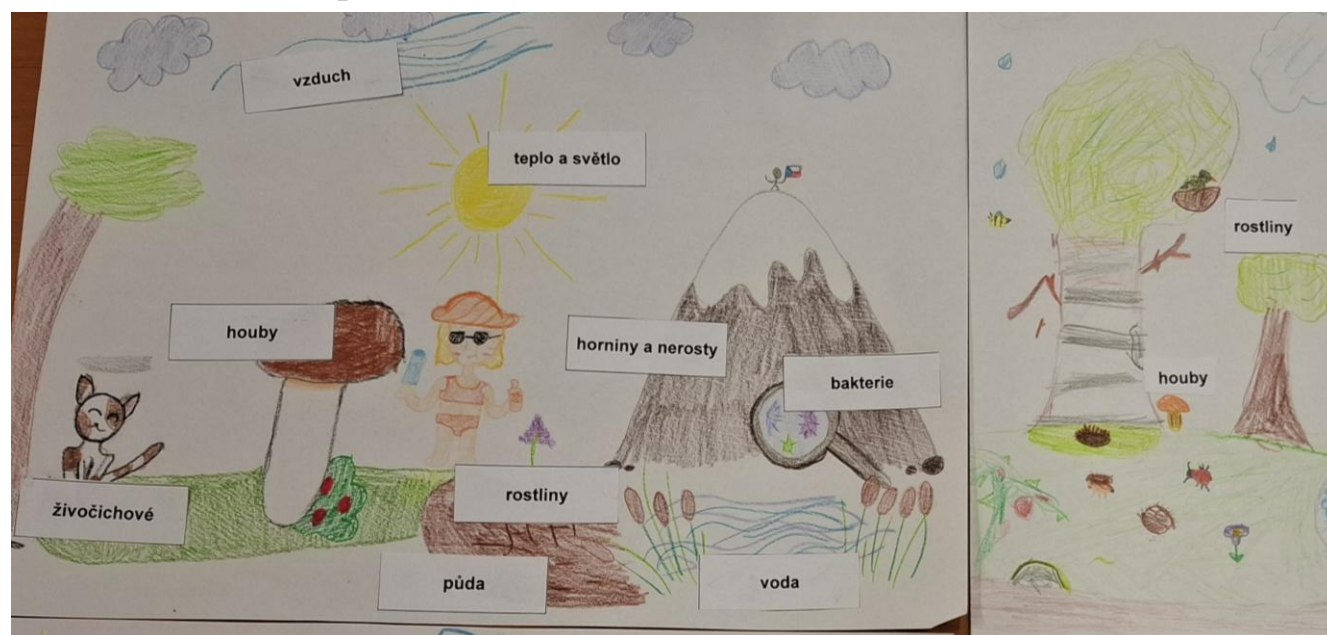
1B) Vyjmenovaná slova: ve 3. ročníku jsme vyvodili základní VS (bez zeměpisných názvů, vlastních jmen a předpon vy-/vý). Hodně jsme pracovali s tvary slov – ve větách, textech k tématu... i slovy příbuznými, s cílem pochopit příbuznost, stavbu slov, význam, bez nároku na znalost pravopisu příbuzných slov.

Ve 4. ročníku plynule navazujeme na znalosti ze 3. ročníku a přidáváme další náročnosti: pravopis příbuzných slov, slova s předponami vy-/vý-, zeměpisné názvy a VS, dvojice, které stejně znějí, ale mají jiný pravopis, sloveso být a jeho tvary i slova

příbuzná... V každé kapitole přidáme „kousek něčeho nového“ navázaného na téma kapitoly. Tzn., že už nepojedeme jednu řadu slov za druhou a k ní „všechno“, ale budeme pracovat s VS z různých řad hodícími se k danému tématu, což napomáhá přirozenějšímu využívání, osvojení a procvičení slov v textech k tématu, ne „umělých textech“, kam musíme nacpat všechna slova z dané řady.

K procvičování a „pravopisnému drilu“ slouží sešit Vyjmenovaná slova pro pokročilé, kde mohou děti každý den pár minut trénovat „doplňovačky“.

Plakát živá a neživá příroda:

Str. 16, cvič. 1C): PLAKÁT VS: Práce s návodem a s KARTOU VYJMENOVANÝCH SLOV. Žáci jsou v roli učitelů, vysvětlují vlastními slovy, hledají cesty, jak nejlépe úkol splnit, jak nejlépe každé VS ztvárnit, jak potom vše uspořádat na plakát – řazení slov podle abecedy, podle řady VS, podle třídění rostliny, živočichové... Závěrečné dotvoření a prezentace plakátu. **Když budou děti vybírat slova hodícího se k danému tématu (příroda), měla by to být opravdu jen slova, která se k tématu hodí. Děti mívají tendenci „nacpat do tématu vše možné i nemožné“.**

Mgr. J. Kinclová: Plakát, k tématu příroda vs. vyjmenovaná slova – skvělý nápad, i ti nejslabší našli, odůvodnili, namalovali a měli obrovskou radost. Na informatice tvořili obrázky na počítači.

Str. 16, cvič. 2: **VYPRAVOVÁNÍ** (ukázky a metodický postup T. Podholová)

Základním cílem „slohového výcviku“ ve 4. ročníku je naučit žáky psát vypravování tak, aby mělo opravdu prvky vypravování (viz. následující postup). Je to časově náročný úkol, který je třeba plnit ve škole, společně, s pomocí učitele a postupovat k rok po kroku dle metodického postupu. Základem je vytvořit smysluplnou větu, souvětí – nejdřív ústně a postupně písemně...

VYPRAVOVÁNÍ - OSNOVA

→ vypravuje **děj** (příběh, událost, kde děk)

Úvod

Byla jednou jedna malá holčička...

Žila sedmoro horami a sedmoro říkání...

Bylo to přání před sto lety...

Stat'

→ rozvedení toho, co se stalo

• zápletka

• vyvrcholení

*příběh se komplikuje,
napětí stoupá*

Závěr

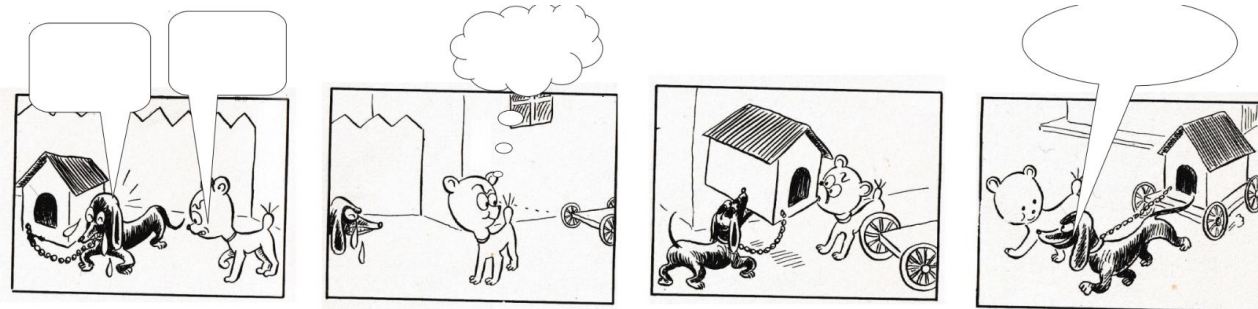

→ rozuzlení

• vyřešení záhady,
odhalení pachatele,
záchrana nešťastníka,
napravení bládníka...

Ukázka metodického postupu, jak vyvodit a tvořit s dětmi vypravování:

Dílna psaní, nácvik vypravování, repliky v komiksu: T. Podholová

Obrázky představují vcelku ucelený “příběh”. Konkrétně se jedná o kreslený vtip. **Úkolem dětí je:**

1. doplnit **vhodné repliky (kdo co říkal)**
2. vymyslet citoslovce, pokud se k nějaké situaci hodí
3. pod každý obrázek napsat 2-3 **věty vypravěče**
4. nakonec dát příběhu **název**

METODICKÝ POSTUP:

- 1. část

Nejprve se děti zeptáme, zda rozumí tomu, co je na obrázcích. Abychom se ubezpečili, že tomu rozumí, necháme je obrázky popsat. Zdánlivě nepotřebná aktivita nám poslouží později. Děti popisují JEN to, co je na obrázku. Nic nepřidávají. Následně se zaměříme na bubliny - každý typ bubliny má svou roli - někdo něco říká = bublina „od pusy“ (replika), zvuková bublina – citoslovce nebo si někdo něco jen pomyslí, ptá se sám sebe...

Musíme zdůraznit, že promluvy v bublinách sdělují něco podstatného, důležitého, ne nic okrajového. Společně zkusíme doplnit repliky do 1. obrázku. Stále mějme na paměti “celý příběh”, tedy aby repliky v 1. obrázku s příběhem korespondovaly.

Další repliky již doplňují děti samostatně. Učitel obchází a čte si, co děti vytvořily. Je možné vystavit na lavici/tabuli a děti si přečtou návrhy spolužáků. Pokud není prostor pro všechny práce, vybere učitel na ilustraci/přečtení cca 5 prací. Učitel obezřetně vybírá práce na přečtení. Je vhodné vybrat nejen práce výborné, ale i průměrné, které splňují zadání.

- 2. část

Teď se budeme věnovat 2-3 větám ke každému obrázku – **není potřeba psát více**. Nejčastější chybou je, že tyto věty jen obrázek popisují. To není třeba, k tomu slouží obrázek. A teď se dostáváme k aktivitě, která se nám mohla zprvu zdát jako nepotřebná. Tedy to, co jsme si řekli při popisu obrázku, to psát nebudeme, resp. můžeme, ale nesmí to činit jádro promluvy vypravěče. Děti dotvářejí příběh - nejčastěji, co obrázku/obrázkům předcházelo. Obrázky zachycují klíčové momenty. Opět se společně věnujeme 1. obrázku - děti říkají své návrhy, co mohlo předcházet tomu, že se setkali dva pejsci, přičemž uvázaný pejsek pláče. Učitel může návrhy zapisovat na tabuli (to bych doporučovala, aby se pak děti měly od čeho odrazit). Děti si vyberou takový začátek, který se jim nejvíc líbí, a text napíše pod 1. obrázek. Na dalších větách pracují individuálně. Opět procházíme a čteme, co děti píší. Stylistické úpravy lze dělat s několikadenním odstupem, kdy si žáci čtou věty nahlas, samostatně („do zdi“) a opravují, co se jim nelíbí..., dále mohou číst společně ve dvojicích a zase opravují...

Důležitá je také fáze, kdy žáci pracují na „pravopisné stránce“ – čtení ve dvojicích, hledání ve slovníku, doptávání se učitele....

- 3. část

Na závěr děti vymyslí název svého příběhu. **Prezentace prací** – vystavit a děti obcházejí, čtou si, nebo autorské čtení. Děti hodnotí výtvořky svých spolužáků. V první fázi pouze to, co se jim líbí, a hlavně připojí proč. Proč je zde velmi důležité.

Učitel napiše každému žákovi popisnou zpětnou vazbu. Potřebuje-li na něco poukázat, formuluje to jako doporučení nebo lépe otázku.

Jitka si vyšla na procházku a najednou uviděla hromádku listů, která se hýbala.	Najednou z hromádky vyběhl ježek a Jitka spadla na zem.	Jitka běžela za ježkem a uviděla jiného ježka, který měl zaseklou nožičku v pasti.	Jitka odnesla ježka k veterináři, aby mu prohlédla nožičku.
---	---	--	---

Str. 17, cvič. 1: Vyvození pádových otázek

Evokace: Ústně říkat věty se slovem ježek a všimnout si různých tvarů, doplnit tvary do básně, básně přečíst s pádovými otázkami i bez nich, všimnout si, že k některým otázkám jsme napsali stejné tvary (2., 4. p.)

Dvojice mohou vytvořit kartičky s pádovými otázkami – zamíchají je, poskládají ve správném pořadí. Čtou otázky a říkají k nim různé tvary podst. jmen.

U určování pádů mají žáci vždycky říkat celou otázku.

Všimneme si předložkových vazeb a řekneme si k některým pádům více předložek (o kom, o čem; v kom, v čem; po kom, po čem, na kom, na čem...).

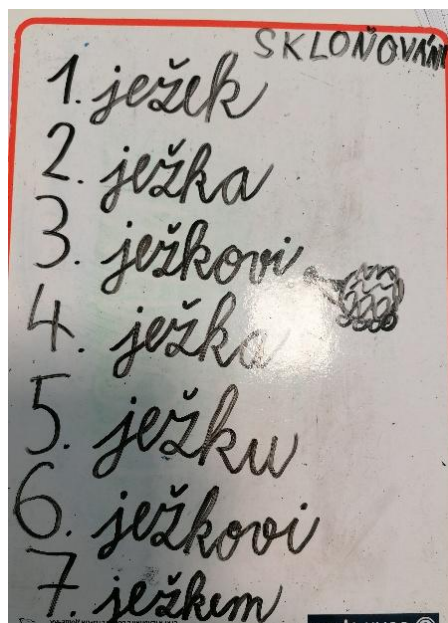
Upřesnit, že pádů je 7, ale různých tvarů bývá méně (nejvíce tvarů mají podstatná jména podle vzoru žena).

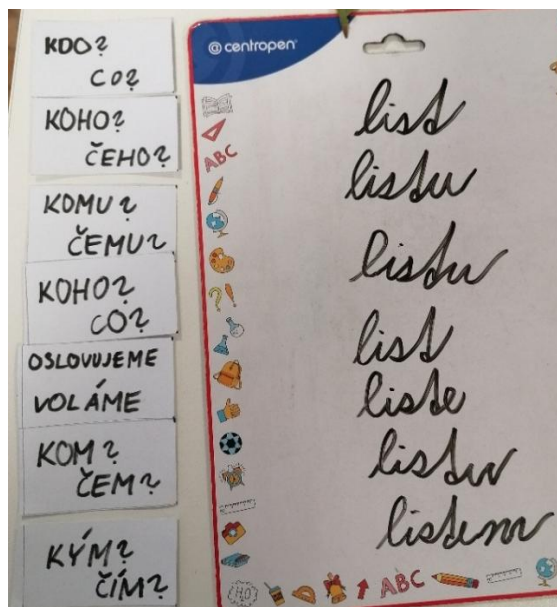
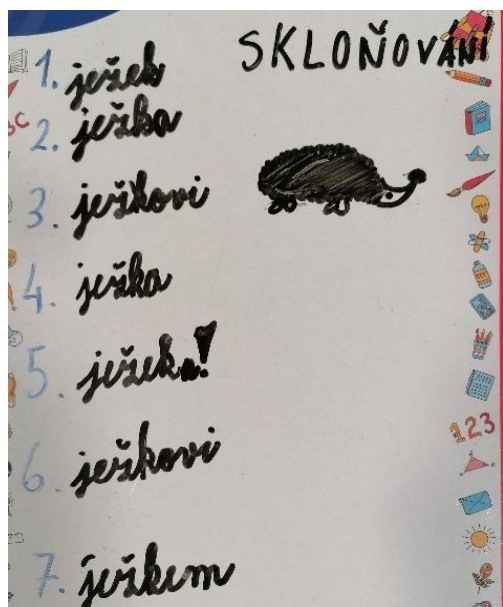
Námět na vyvození tvarů slova ježek: Mgr. Jiřina Kinclová:

Úvodní část hodiny: Žáci odpovídali na mazací tabulku: Připravili čísla 1-7 pod sebe. Četla jsem příběh, žáci doplňovali slovo JEŽEK ve správném tvaru.

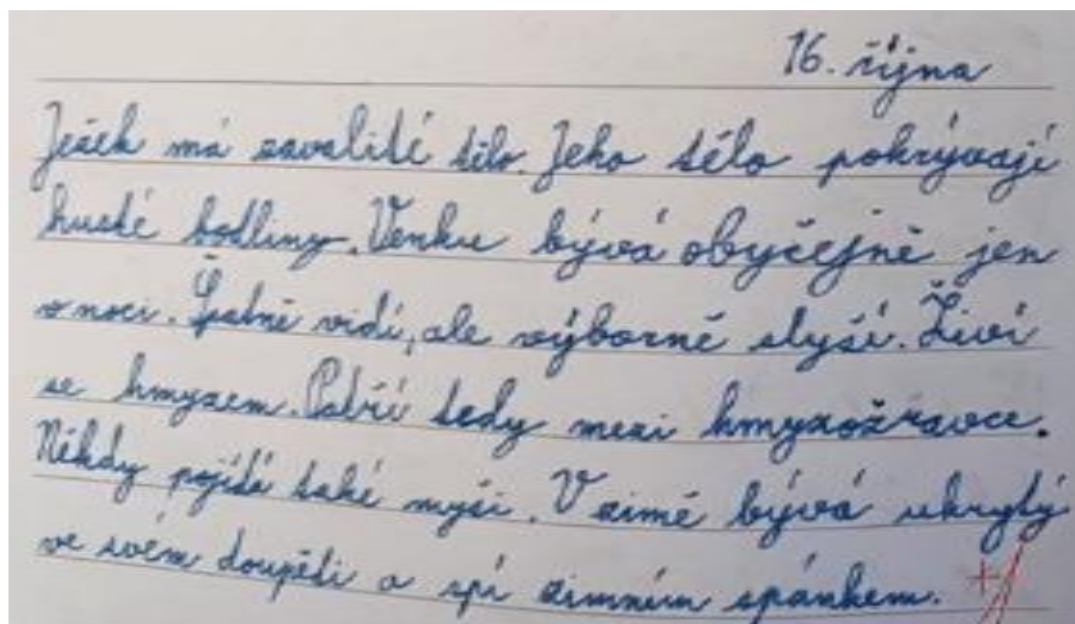
1. Budu vám vyprávět příběh o Pepovi a živočichovi, kterého uviděl na zahradě. Je to savec, tělo má pokryté bodlinami. Je to ... JEŽEK.
2. Chvíli ho pozoroval, chtěl vidět, kde se schovává. Tiše stál a konečně viděl, jak vypadá úkryt... JEŽKA.
3. Pepa shrabal listí a celou hromádku nasypal... JEŽKOVI, aby si udělal pelíšek.
4. Pepa rychle běžel pro Áju, aby jí řekl, že viděl na zahradě... JEŽKA.
5. Ájá se oblékla, vyběhla na zahradu k hromádce listí a zavolal...: JEŽKU!
6. Celý večer pak tatínkovi vyprávěli o... JEŽKOVI.
7. Pepovi i Áje se zdál sen, kde si oba hráli... s JEŽKEM.

Po vysvětlení napsali výraz: SKLOŇOVÁNÍ a vedle nakreslili JEŽKA. Následně doplnění pádových otázek.

DIKTÁT:

Str. 17, cvič. 1 A): Opakování spodoby, pro odůvodnění děti říkají množné číslo slov a hledají správnou souhlásku.

Význam slov vysvětlí, nakreslí, ukážou (tužka, záložka, podložka, ponožka).

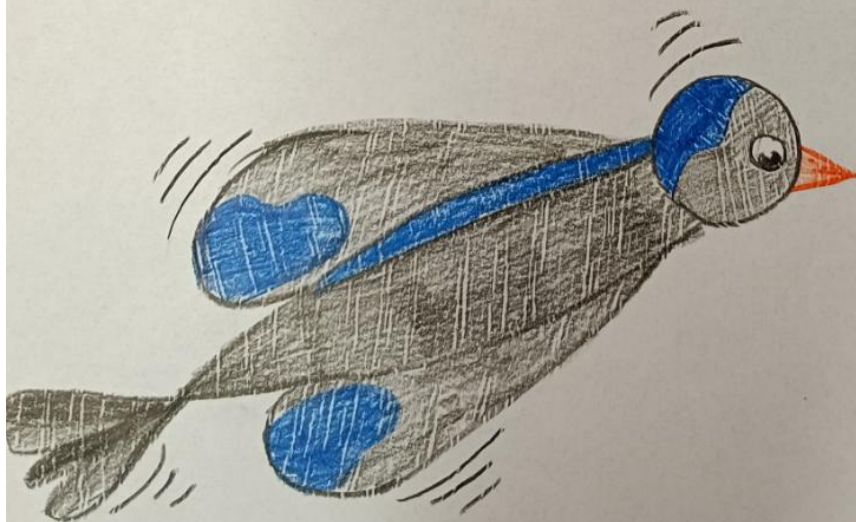
1 B): Vymýšlet verše: dvojverší (2 slova), čtyřverší... U rýmů dbát na stejnou slabičnou stavbu slov a slabičný „rytmus“ (Anežka-ponožka: rytmus 3-3; tužka-puška: 2-2).

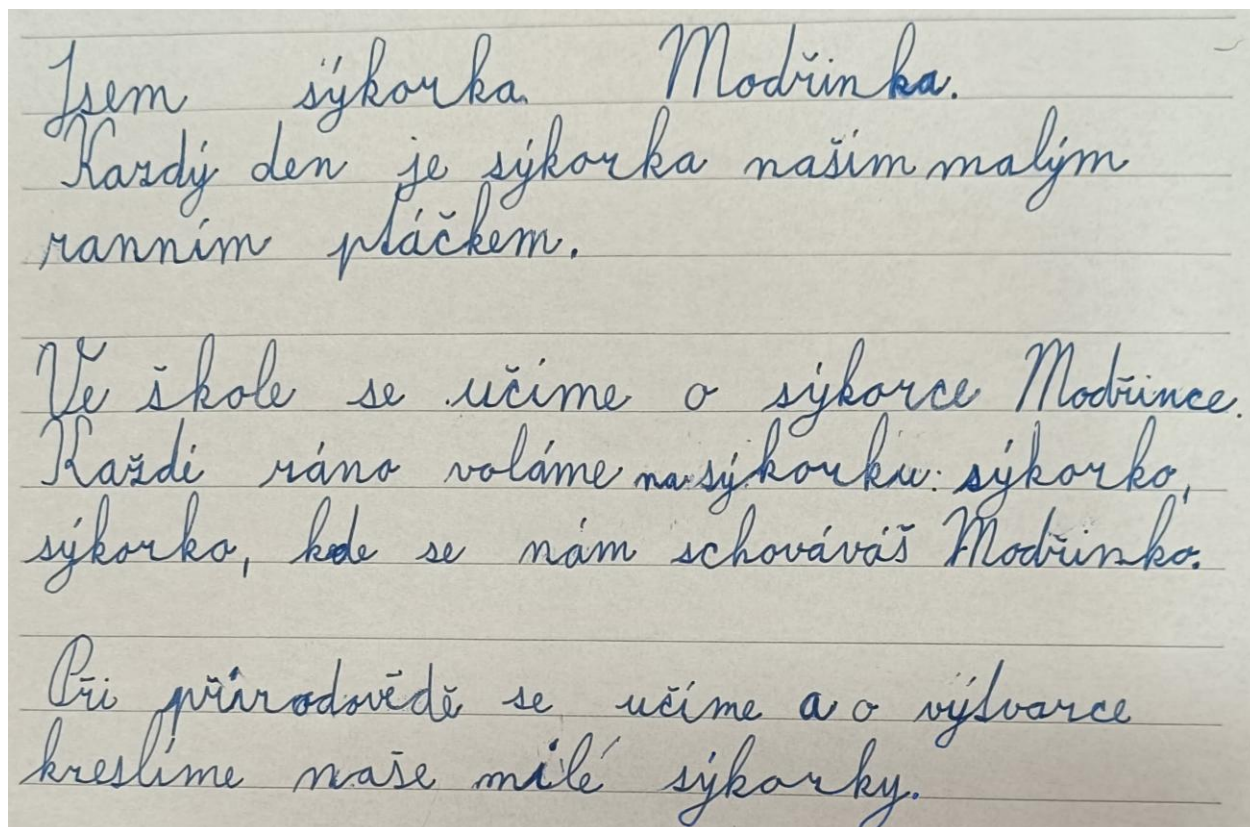
Str. 18, cvič. 1: Pro samostatné tvoření „básní“ (nemusí se rýmovat) jsou vybrané názvy přírodnin z VS – žáci tvoří jejich tvary a pravopis slov si tím upevňují.

Žáci mohou začít stejně, jako je v předloze: „Jsem kdo, co? Jsem bylina.

Bez koho, čeho bychom neměli kytku ve váze...? Můžeme jim pomoci návodnými otázkami a několik „básní“ vytvořit společně. Žáci mohou také využít kartičky s pádovými otázkami, které si vytvořili při vyvození učiva.

1. pád Vlašťovka je krásný pláček.
2. pád Bez vlašťovky by nebylo to pravé jaro.
3. pád K vlašťovce se chováme opatrně.
4. pád Na jaře jsem uviděla přilétající vlašťovku.
5. pád Volám na vlašťovku:
"Vlašťovko, přileť, už je jaro!"
6. pád O vlašťovce jsme si povídali.
7. pád S vlašťovkou jsme sačínali učit se o plácích

2. TÝDEN: ORIENTACE V PŘÍRODĚ

Str. 18, cvič. 2: ŘEŠENÍ - ORIENTACE. Význam slova, pravopis slova „ri“, vytvořit PYRAMIDU do čtvercové sítě ze slov příbuzných – různé slovní druhy (podst.jm., příd. jm., sloveso, příslovce).

- Mít/nemít orientační smysl. Kdo má/nemá orientační smysl – jak se to pozná?
- Zjistit, co obnáší orientační závod.

Str. 18, cvič. 3: ZPĚTNÁ VAZBA pro možnou kontrolu. Pozor na pravopis slov: **abychom, (**z**) **vyvýšeného**** (nejen y/ý, ale proč předložka **z**?)

Odůvodnění lze psát přímo nad slova:

Na pozorování východu slunce a přivítání nového dne jsme vstali ještě před úsvitem. Vyrazili jsme na nedaleký kopec, **abychom** z vyvýšeného místa viděli do všech světových stran. Cestou na vyhlídku jsme sice **zívali**, ale těšili jsme se na neobvyklý zážitek. Nejdříve začalo **svítat** a obloha se rozsvítila jako plamen **svíce** mnoha odstíny červené a žluté barvy. Slunce se vyhouplo nad obzor po páté hodině ranní a vypadalo jako obří koule.

- Slova, do kterých žáci doplní y/ý: přiřadit je k VS, ke kterým patří. Zopakovat pravopis slovesa **být a příbuzných slov: (aby, kdyby, abychom...)**.
- Zkoumat také slova, ve kterých je na začátku slov **po v i/í** (vidět, více, vina, víno, višně...).

U slov s předponou vy-/vý- měnit předpony, tvořit slova příbuzná:

Pokud mají žáci u slov měnit předpony a vytvářet příbuzná slova, doporučuji:

- Mít „krabici předpon“ na kartičkách, ze kterých vybírají a kam další předpony průběžně, na které narazíme, dopisujeme.
- U některých slov, kde děti nemohou přijít na další předpony, se osvědčilo slovo převést na sloveso. U sloves děti snadněji mění předpony: vyvýšit-zvýšit, navýšit....

Na téma slunce lze **pracovat s básní Sviť, sluníčko, sviť**, ze které by mohlo vzejít zajímavé téma do dílny psaní (nebo na „volné psaní“): CO BY SE STALO, KDYBY SLUNCE ZHASLO...

Také je možné báseň propojit s přírodovědou – podmínky života na Zemi: „Kde jsi ty, je všude krásně“: PROCŮ?

Sviť, sluníčko, sviť / František Hrubín

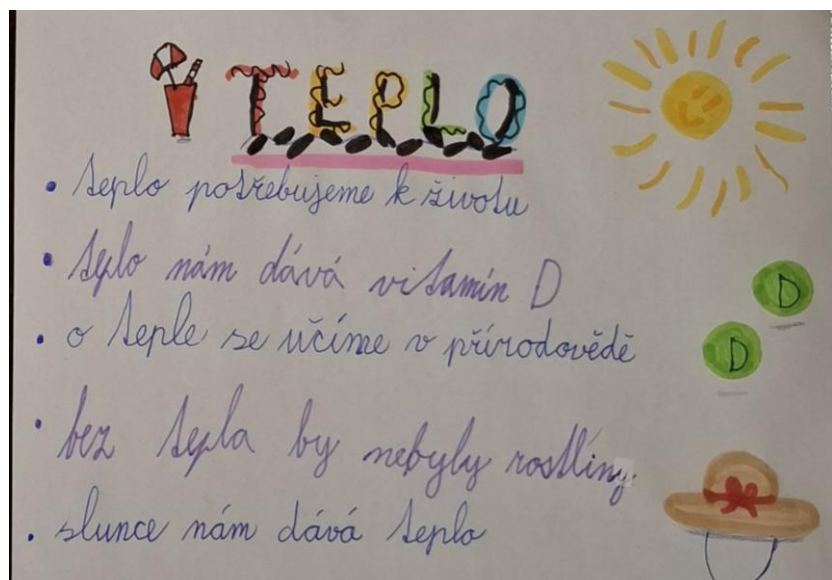
Slunce, slunce, tolik je tě,
že jsi na celíčkém světě –
sviť, sluníčko, sviť!

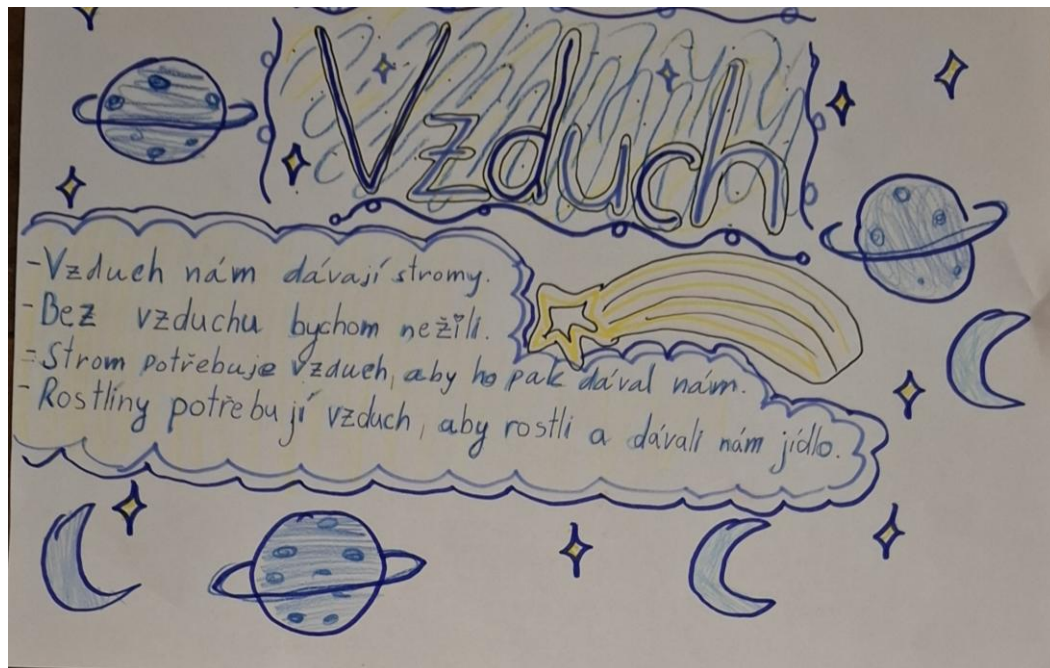
Tu se zlatých lánů chytíš,
tu na naše vlásky svítíš –
nezhasneš nám, vid’?

Kde jsi ty, je krásně všude,
jednou všude krásně bude –
sviť, sluníčko, sviť!

- Ve kterém pádě je v básni slovo slunce, sluníčko?

- Podtrhnout rýmy.

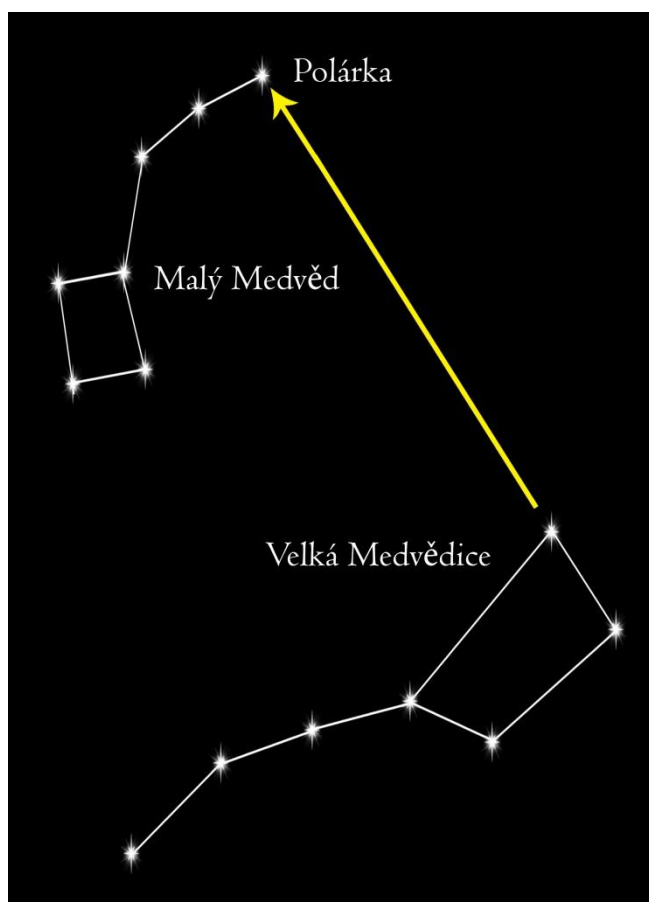
Str. 19: Vše propojit s oblastí ČaJS, možno pracovat s odbornými texty o buzole, kompasu. MAPOU SE BUDEME PODROBNĚJI ZABÝVAT V DALŠÍ KAPITOLE.

Světové strany

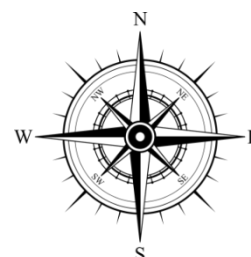
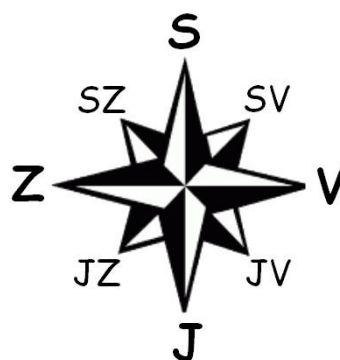
Určování světových stran podle slunce, hvězd, kompasu a podle přírodních ukazatelů.

Slunce: Ráno slunce **vychází na východě**, v poledne je na jihu a večer **zapadá na západě**.

Hvězdy: Polárka (neboli Severka) ukazuje sever.

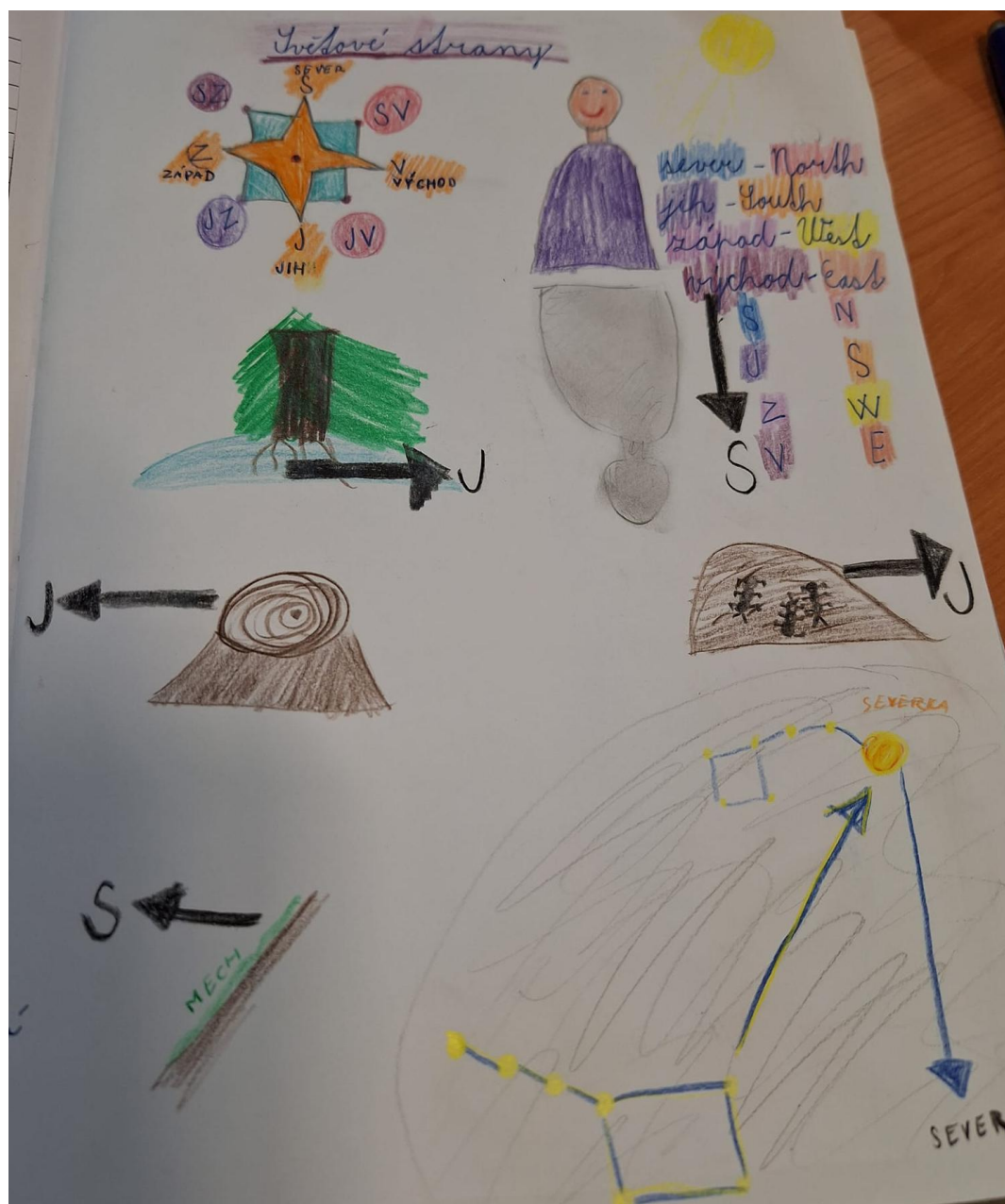

Kompas: Má v sobě magnetickou stříčku, která ukazuje vždy na sever, protože Zeměkoule je vlastně takový jeden ohromný **magnet**. Napište si, co zkratky znamenají. Na kompasu jsou většinou písmena z angličtiny: North, south, west, east. (Slyšeli jste někdy slovo **western**? Divoký **západ** (indiáni, zlatokopové...)?)

Příroda: Na tyto ukazatele se nemůžeme úplně spolehnout, protože jejich výskyt závisí také na jiných okolnostech než jsou světové strany.

1. Strmější strana **mraveniště** směřuje **na sever**. Dokážete vymyslet, proč? Vciťte se do mravence, který má rád teplo a o severní vítr nestojí.
2. **Letokruhy** na pařezech stromů jsou zpravidla na **severní straně hustší** než na jižní.
3. **Lišejníky** na kmenech osamělých stromů rostou obvykle **na severní straně**.

Str. 19, cvič. 2A) Slovo **vykat** (význam, pravopis, ukázky – když zdravím, oslovuji, požádám o něco při vykání X tykání).

První 2 slovesa v textu děti převádějí při tykání do 2. os. čj. j. a při vykání do 2. os. č. mn.

ŘÍJEN: 3-4. TÝDEN, HOUBY

Str. 20/1: Práce s textem metodou I.N.S.E.R.T. , využít také obrázky hub

Metoda I.N.S.E.R.T. je metoda práce s textem. Používá se tehdy, kdy text je možné číst pouze jednou (srov. s metodou trojího čtení).

Princip spočívá v tom, že děti čtou text a individuálně si v něm budou dělat značky (+, -, ?, √) k informacím, které text přináší:

+ znamená (pro mě) nová informace,

- znamená (pro mě) informace, která je v rozporu s tím, co vím,

? znamená (pro mě) informace, kterou potřebuji ještě vysvětlit, nerozumím jí...,

√ znamená (pro mě) známá informace.

Poté, co si děti přečetly a označily text, si to “zkonzultují” ve dvojici. Pokud bude mít jeden žák u určité informace ?, popř. - a druhý spolužák nikoliv, může to druhý žák prvnímu vysvětlit.

“Konzultování” ale neznámá to, že si žáci budou “kopírovat” značky podle jednoho (I.N.S.E.R.T. spočívá v tom, že si každý individuálně označí text, tj. jak ho vnímám já - co znám, neznám, nerozumím...)

Po konzultaci ve dvojicích mohou konzultovat čtveřice. Na závěr proběhne diskuze s učitelem - zde je prostor na otázky, které prozatím nebyly zodpovězeny.

Pozn. 1: Místo - (mínus) je někdy možné najít x. Ze své praxe ho nedoporučuji, protože se dá lehko zaměnit za (nedbale napsané) +.

Pozn. 2: Text na metodu I. N. S. E. R. T. doporučuji přepsat s větším řádkováním, aby se dětem dobře značky NAD DANOU INFORMACI dělaly.

Pozn. 3: Pokud žák napíše k některé informaci ? (nerozumím), měl by formulovat konkrétní otázku, např. *Jaký je význam daného slova? Co slovo znamená? Proč se tu najednou objevila tato informace? Jak tato informace souvisí s předchozím sdělením? Jak zjistím, že jak ověřím?...*

Na závěr práce s textem si může každý žák individuálně zapsat do tabulky I.N.S.E.R.T.u např. 3 (pro žáka) nové informace a 1 „jeho“ otázku s odpovědí.

Možný postup při práci s textem o houbách v učebnici

Pokud děti touto metodou dosud nepracovaly, budeme postupovat pomalu, společně, budeme komentovat, co kdo dělá, jak přemýšlí... Nejdůležitější a nejtěžší je naučit děti rozlišit informace, ke kterým se mají vyjadřovat, kolik jich má být, jak často, aby nebylo u každého slova znaménko. Doporučuje se několik znamének (značek) na odstavec, znaménko ke konkrétní informaci, ne k celé větě.

Př.: „Přečti si 1. větu. Co říká?“ „Říká kdy a kde rostou houby a které to jsou. Kdy – na podzim. Kde - v lese, na louce. „Věděl/a jsi to? I to, že houby rostou také na louce? Můžeme označit informace znaménky podle toho, kdo co věděl, (konkrétní informaci podtrhneme a nad ni napíšeme znaménko). Např.:

✓ +
V létě a na podzim na loukách

U výčtu hub mohou podtrhnout ty názvy, které nikdy neslyšeli.

2. odstavec – je hodně náročný na „odborné názvy“. Žáci označí mnoho nových informací nebo názvů. Aby této části textu porozuměli, učíme je číst větu postupně, slovo po slově např. ve dvojici text přepsat „svými slovy“ – srozumitelně:

„Část houby, kterou sbíráme je plodnice a ta má klobouk a nohu.“

Znaménko – To by mohli žáci napsat např. k informaci, že houba není rostlina, protože si mysleli, že houba je rostlina (tzn., myslel jsem si něco jiného).

Znaménko ? Houby neobsahují zelené barvivo (chceme po žácích, aby formulovali otázku, na co se chtějí zeptat, čemu na tom nerozumějí, např. Co to je zelené barvivo, kde se bere, jak to poznáme, že ho houba neobsahuje, k čemu slouží?..)

Otázky mohou děti zapisovat na pruhy papíru a shromaždíme je na „PARKOVIŠTI OTÁZEK“. Otázky postupně řešíme, hledáme odpovědi...

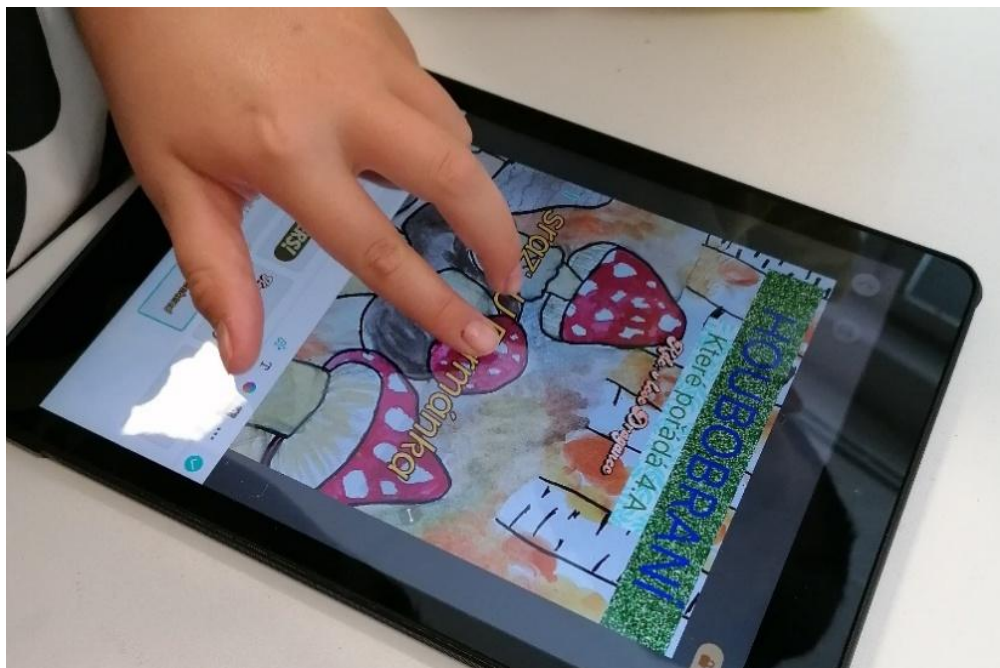
Str. 20/1B) – Ověřit, proč je praktické „výčty“ slov řadit podle abecedy (snadnější kontrola, přehlednost...). Zopakovat slova nadřazená, podřazená, souřadná.

Str. 20/1C) – Všimnout si, že stejný tvar (houby) může vyjadřovat číslo j. i množné. V textu lze také vyhledat slova s předponou vy-/vý-, tvořit s nimi slova příbuzná pomocí jiných předpon a zjistit, která 2 slova v textu s předponou vy-/vý jsou vzájemně příbuzná (vyživují, výživě – vytvořit pyramidu slov).

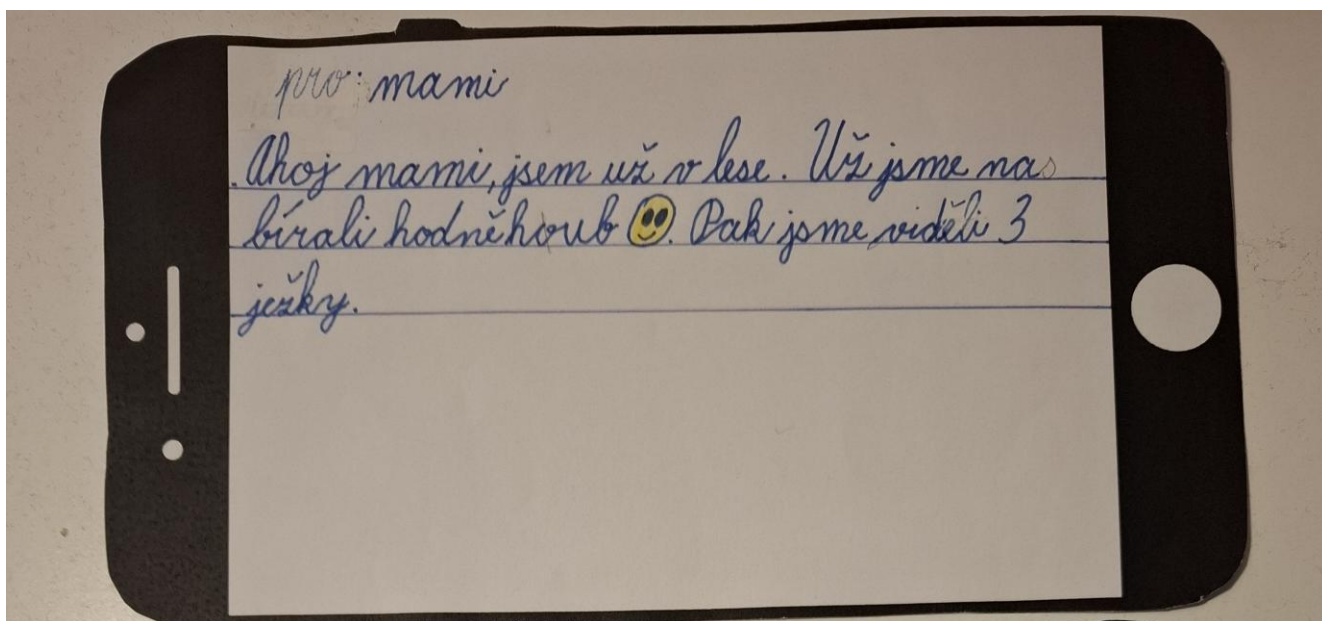
Str. 21, cvič. 1 Komunikačně slohové aktivity lze přizpůsobit tomu, co děti prožívají, co se děje v obci. Možno zařadit i jiné aktivity k tématu houby – pokud v rámci školy (obce) proběhnou, např. besedu s mykologem. Žáci mohou připravit otázky...

POZVÁNKA - Společné vysvětlení, co vše musí být na pozvánce. Na tabuli jsme vytvořili osnovu pozvánky, podle které dále žáci pracovali samostatně.

Při tvorbě pozvánky byl použit iPad. Žáci vyfotili svůj obrázek a pomocí aplikace Pic-Collage vytvořili pozvánku. Práce je velmi bavila. Jasně pochopili, co pozvánka musí obsahovat. Práce na iPadech jim šla rychle, přirozeně a s nadšením.

Pozor při tvorbě POZVÁNEK, aby obrázky a barevnost podkladu nerušily text a aby bylo vše řádně čitelné, přehledné, srozumitelné...

Str. 21, cvič. 2 Slovní spojení užívat ve větách – nejdříve ústně.

Sledovat, s jakým pádem se mohou předložky pojit, např. **na** (kom, čem; koho, co).

Na muchomůrce sedí komár. Nemohli jsme se vynadávat na muchomůrku.

Str. 21, cvič. 3

Úkol řadit věty podle časové posloupnosti lze plnit činnostně, rozstříháním vět na proužky a jejich seřazením. Žáci mohou mít více řešení (např. větu *Neznámé...* je možno zařadit na konec návodu na sběr hub, nebo hned za 1. větu: *Na houby vyrazíme...*).

Důležité je, aby žáci svoje řešení obhájili ve smyslu, co se určitě a logicky děje dřív a co později (např. *nejdřív houbu najdeme, pak ji očistíme a pak vložíme do košíku*).

___ Třeň očistíme nožičkem ještě před vložením houby do košíku.

___ Plodnici nikdy neodřezáváme nožem, abychom nepoškodili podhoubí.

___ Na houby vyrazíme s košíkem, místo tašky nebo igelitového pytlíku.

___ Pokud jsme sebrali houbu plesnivou nebo červivou, hned ji vyhodíme.

___ Když najdeme houbu, opatrně ji vykroučíme z podhoubí a zkontrolujeme.

___ Neznámé nebo jedovaté houby nesbíráme, ale ani je neničíme.

Práce se slovem **SBÍRAT** – tvořit slova příbuzná s různými předponami.
Slovo **mykolog**, **mykologie**.

Houby – hádanky:

Parádnice jedovaté,
červené a puntíkaté?
Neberte si do komůrky
nikde žádné _____.

Fialová? Zelená?
Houba, a tak zbarvená?
V lese jistě za chvíli
narazíš na _____.

Hnědý klobouk nesmeká,
bílou nohou nekleká.
Někoho snad neláká
najít v lese _____?

Pod osikou bydlí v lese,
oranžový klobouk nese.

Tahle houba – co je zač?

Jmenuje se _____.

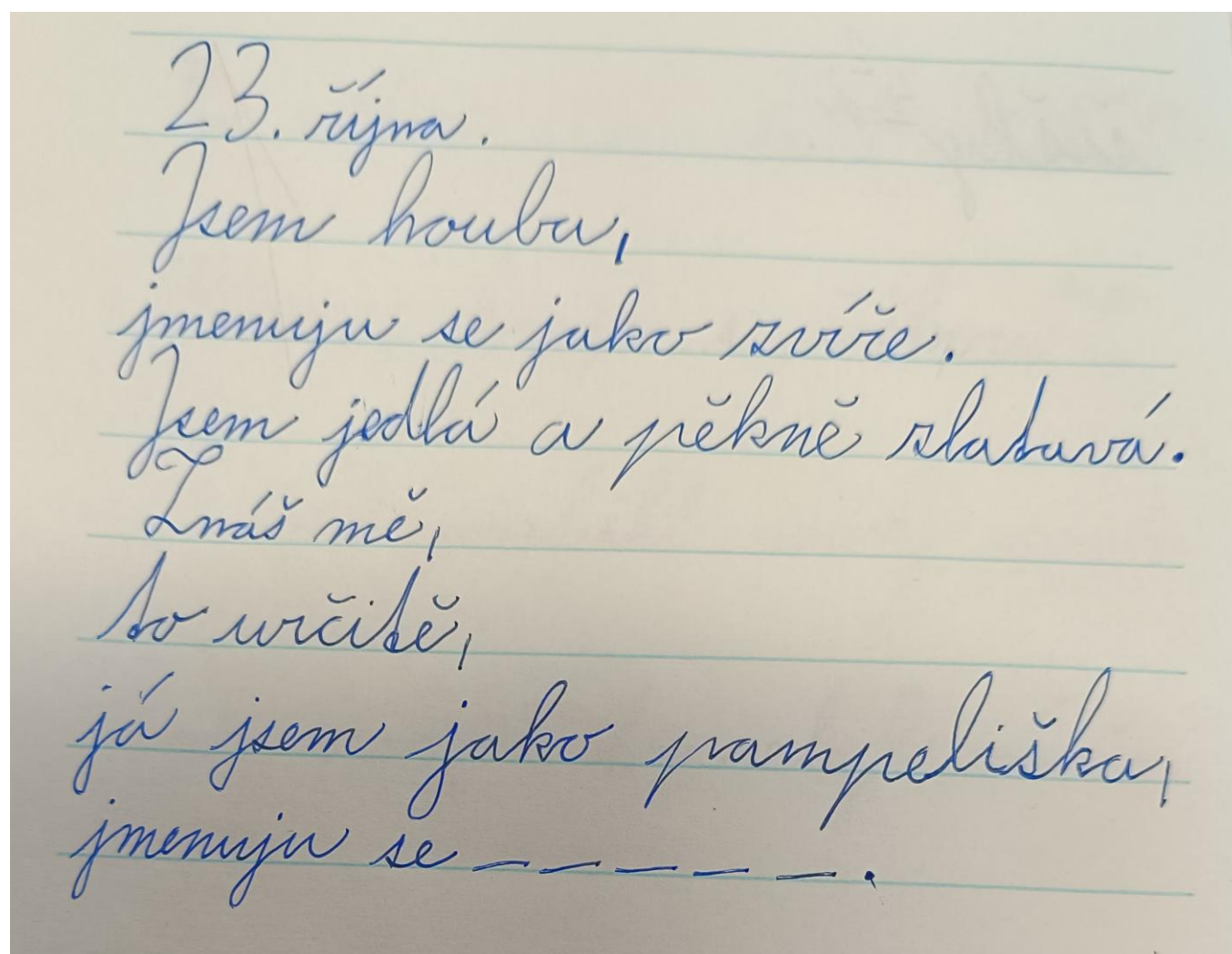
Kdo má klobouk krabatý,
nosí hnědé kabáty?

Jestli nevíš, tak se drž!

Tohle je totiž _____.

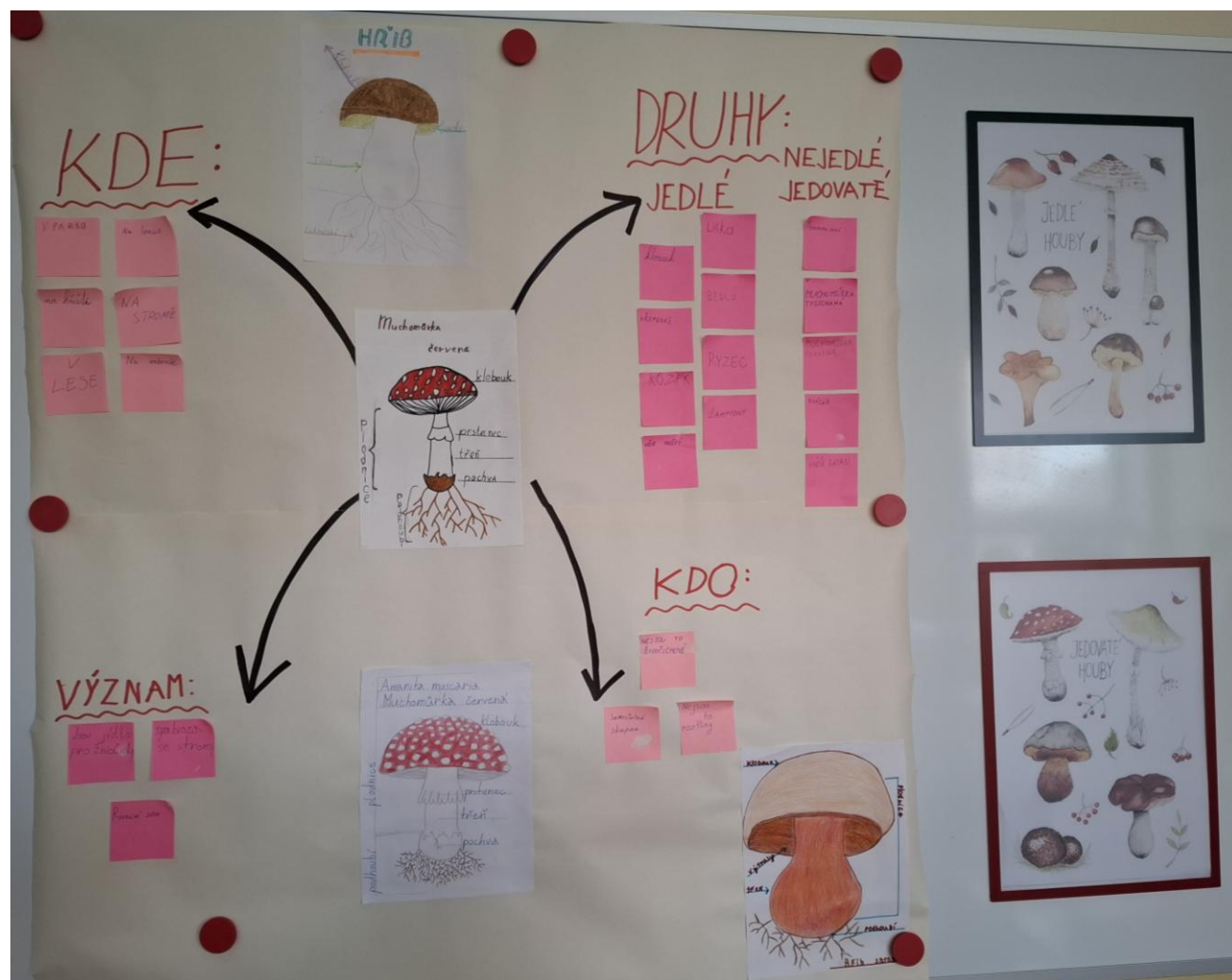
(mochomůrky, holubinku, praváka, křemenáč, smrž.

POSPÍŠILOVÁ, Zuzana. *Hádám, hádáš, hádáme*. Praha: Portál. 2012. ISBN: 978-80-262-0142-7.

23. října.
Jsem houba,
jmenuju se jako svíce.
Jsem jedlá a překně slatavá.
Lmáš mě,
bo vícíš,
já jsem jako prampeliška,
jmenuju se _____.

Str. 21, cvič. 4: MYŠLENKOVÁ MAPA na téma HOUBY

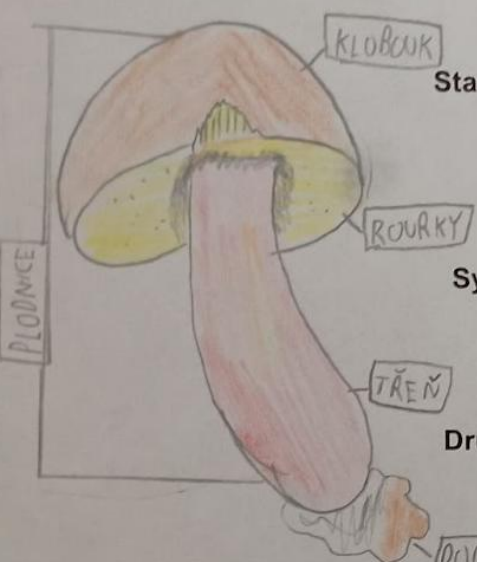
Mgr. R. Tylečková: POKUS

Oddělili jsme klobouk a ten položili lupeny/rourkami na čistý bílý papír. Za několik dní klobouk seschnul a po jeho odstranění se na papíře objevila paprskovitá kresba – výtrusy. Doporučuji vybrat větší, zralejší plodnici.

Udělali jsme si výstavku mechů a sledovali, jak reagují na sucho (stáhnou se) a vlhko („naježí se“).

V ČJ jsme k obrázkům hub přidávali lístečky s přídavnými jmény (jaké mohou být).

UKÁZKA zápis pomocí Cornellovy šablony poznámek, **M. Ruzsová, Český Těšín:**

datum: 8.11.		Houby		jmé 	
(Klíčové pojmy, otázky)		(Důležité myšlenky, komentáře.)			
Jaký je rozdíl mezi houbami a rostlinami?		NA ROZDÍL OD ROSTLIN NE OBSAHUJÍ ZELEŇ			
Výskyt		LISTOVOU (CHLOROFYL) KTERÝ UMOŽŇUJE PŘEVÁDĚT FOTOSYNTÉZU. HOUBY SE VYSKYTUJÍ V LESE, NA LOUKÁCH, NA ZAHRADĚ			
		Z PODHOUBÍ VYRŮSTÁ PLODNICE. PODHOUBÍ UVOLŇUJE DŮLEŽITÉ ŽIVINY.			
Symbióza		HOUBY DAVAJÍ ŽIVINY STROMU A STROM NA OPLATKU HOUBAM DAVÁ LÁTKY A ROZRŮSTÁ PODHOUBÍ			
Druhy hub		HOUBY DĚLÍME NA DVA DRUHY HUB JEDLÉ A NEJEDLÉ A JEDOVATÉ			
Jaký je význam hub v přírodě a pro lidi?					
Shrnutí (ve větách).					
(VÝSKYT) HOUBY NA ROZDÍL OD ROSTLIN NE OBSAHUJÍ ZELEŇ LISTOVOU (CHLOROFYL) KTERÝ UMOŽŇUJE PŘEVÁDĚT FOTOSYNTÉZU. (STAVBA TĚLA) Z PODHOUBÍ VYRŮSTÁ PLODNICE. PODHOUBÍ UVOLŇUJE DŮLEŽITÉ ŽIVINY. (SYMBIÓZA) HOUBY DAVAJÍ ŽIVINY STROMU A STROM NA OPLATKU HOUBAM DAVÁ LÁTKY A ROZRŮSTÁ PODHOUBÍ. (DRUHY HUB) HOUBY DĚLÍME NA DVA DRUHY HUB JEDLÉ A NEJEDLÉ A JEDOVATÉ.					

Str. 22/1: Motivace – „pátračka“: Najít písmena a složit z nich slovo – jméno (K L E M E N T Ý N A). Tvořit z písmen jiná slova a zapisovat je na tabuli.

ZPĚTNÁ VAZBA, opravu nebo zdůvodnění lze psát hned nad slova:

Ve třídě 4. B **by**dlela houba. Ne**by**la to jen tak obyčejná houba. Naz**ý**vala se Klementýna. Měla drsnou stranu pro velké náp**is**y a jemnou žlutou na mazání drobností. A tahle houba měla sen: **bý**t uznávanou mazatelkou školních tabulí.

Každé ráno, když pan učitel **Pil**ný odem**y**kal třídu a žáci se valili do lavic jako **py**tle brambor, Klementýna ležela na kraji tabule. Celé **vy**učování sm**ý**vala **bíl**ou křídou, **ab**y se tabule stále bl**ý**skala. Mrzelo ji, že nikdy nesl**ý**šela: „**Mil**á Klementýno, ty jsi tak krásně um**y**la tabuli! **My** ti děkujeme.“

Jednou však přišla její **chv**íle slávy. Při hodině českého **jazy**ka měl **Vít**ek napsat na tabuli slovo **XYZ**, ale nechtěně se přepsal na **XIZ**. Katastrofa! Pan učitel se už už nadechoval k přednášce o **vy**jmenovaných slovech, o tom, jak to **vy**padá, když si místo přem**ý**šlení hraje pod lavicí, když vtom Klementýna...

Porozumění textu, komunikační funkce jazyka, „praktická mluvnice v textu“

Tyto netradiční úkoly k textu lze napsat na kartičky, děti si je vylosují, ve dvojicích se snaží úkol vyřešit a mohou to dále sdílet s jinou dvojicí...

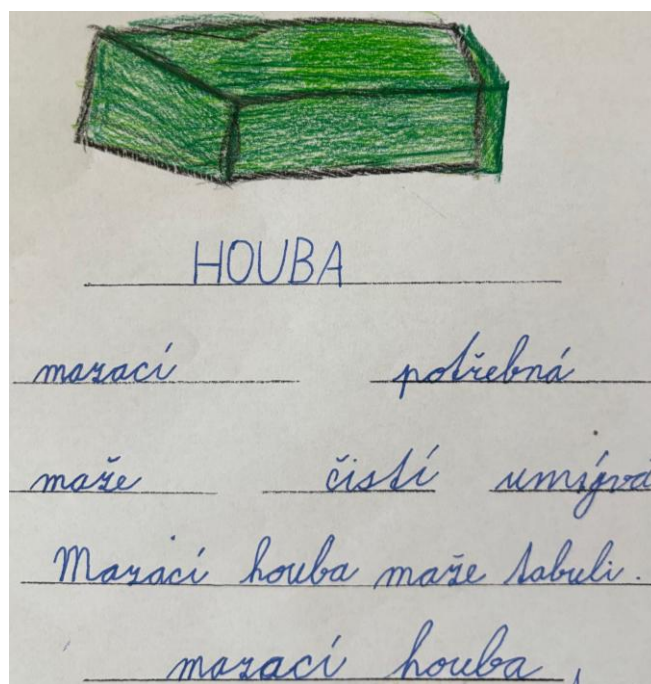
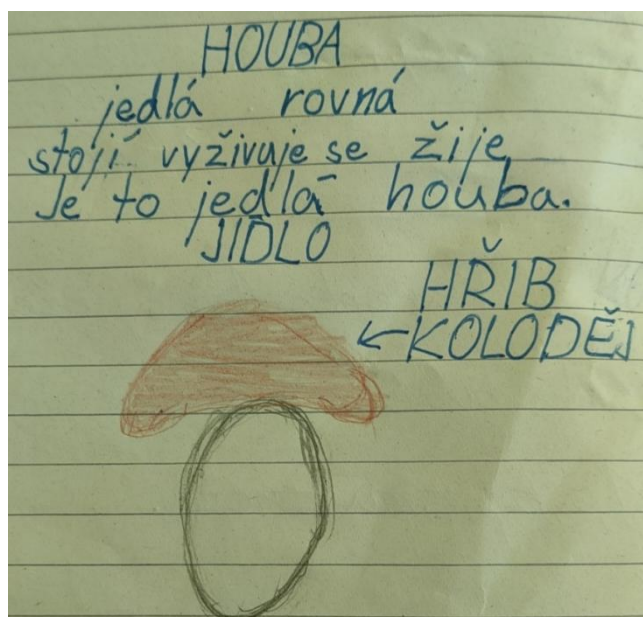
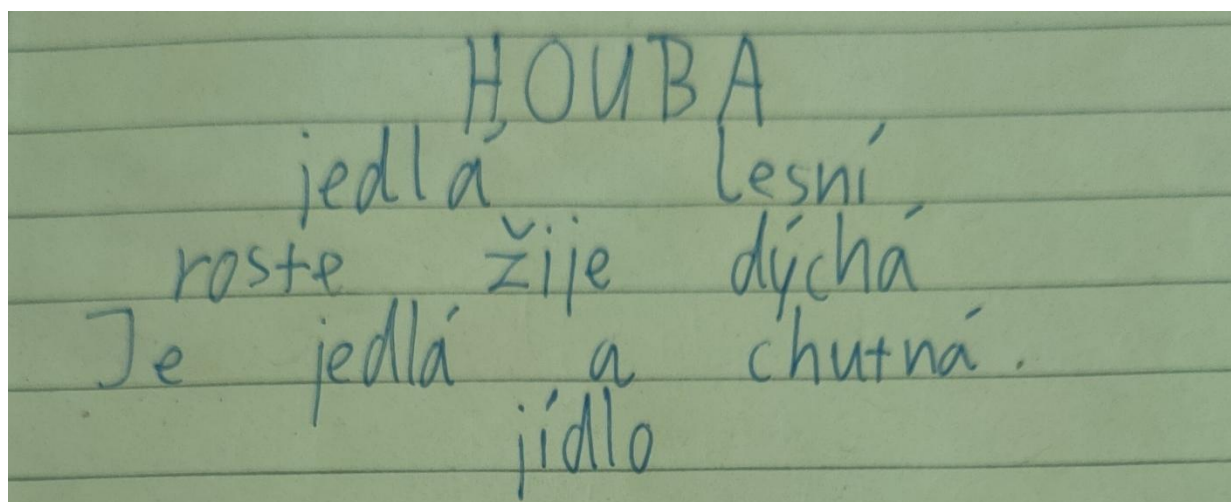
- Celé vyučování smývala: *Kdo smýval, jak to poznáme?*
- Mrzelo ji: *Koho mrzelo? Slovo **ji** – jaký má význam ve větě, co dělá?*
- My ti děkujeme: *Kdo jí děkoval a komu, jak to poznáme, jak to ovlivní pravopis zájmena my?*
- *Jaká zájmena jsou obsažena ve VS? Co tato slova znamenají, kdy je používáme? Jaká jiná zájmena znáš a k čemu ti pomáhají? (**my, vy, známe ještě osobní: já, ta, on... - pomáhají nám určit slovesnou osobu**).*
- přišla její chvíle: *Čí chvíle? Slovo **její** nahrad' příd. jménem přivlastňovacím. (**Klementýnina**). Jaký by byl tvar tohoto přivlastňovacího přídavného jména ve spojení se slovy **sen, přání**?*
- *Říkat přídavná jména přivlastňovací „o sobě“: **Hančiny učebnice, Maruščiny bačkory...**. Zopakovat různá přídavná jména (jaký, který, čím?).*

Hra se slovy: Tvořit slova příbuzná – různé slovní druhy, i slova s jinou předponou se slovy: *mazat, vyučovat, odemykal, neslyšela, napsat, vyjmenovaná* (pro lepší práci s předponami je vhodné slovo „vyjmenovaná“ převést na sloveso: *vyjmenovat*).

Str. 22/2: Možno tvořit pyramidy příbuzných slov a sledovat, jak se mění kořen: mýt, umývat, mýdlo, myčka.

PĚTILÍSTKY – různé významy slova houba:

DOPORUČENÍ: Pokud žáci píšou pětilístky od 1. třídy, ve čtvrté třídě bychom mohli zvyšovat náročnost (2 přídavná jména – antonyma, ve větě se nesmí opakovat žádné slovo z předchozích řádků, alespoň 1 sloveso s předponou.... poslední řádek – např. synonymum k nadpisu, citoslovce, slovo nadřazené...)

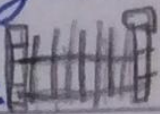
Str. 23: SLOVA VÍCEVÝZNAMOVÁ

Od roku 2002 je doporučeno v seznamu školské jazykové terminologie zveřejněné na stránkách MŠMT ČR užívat termín **slova vícevýznamová** (namísto mnohoznačná, souznačná, souzvučná). Žáci snadno pochopí, že tato slova mají více významů. Citace: Kapitoly z didaktiky ČJ pro 1. stupeň ZŠ, Doc. Eva Hájková, str. 51.

KORUNA

Král a královna nosí na hlavě korunu. Šli jsme na procházku a uviděli jsme strom, který má krásnou korunu.

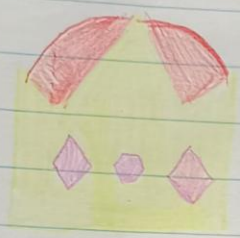
BRANKA

Na házené jsem dala gól do branky.
Před domem máme šedou branku.

21. října

Yčera jsem vyplňovala 2 pracovní listy. Václav IV. měl překrásnou korunu.

list, pelyněk,
bylina archy letka,
nákup.
na Olda šel
Olda šel na nákup

21. října

Na list jsem nakreslila krásný obrásek.

Král s korunou na hlavě se kouká na pětikorunu.

21. října.

Já jsem rozbila list papíru. To je nejhezčí královská koruna na světě.

21. října

Děti popadly a vyrazily do lesa na . Tam bylo vše veselo! V stromů se chechtaly reverbry, když viděly, že si houby nasadily a na nasuly stěviče. Věduchem polebovaly javoru. Děti v mechu sbíraly sláskavé . Jakmile se za pářem objevila , děti začaly pískat a rychle usílaly domů.

Str. 23, cvič. 3

Písničku „Když jsem šel z hub“ si můžeme zazpívat, dramatizovat.

3 C) Vypravování může být „komiksové“ – jako na straně 16, použít stejný postup. Děti vymyslí zápletku („krizi“) – zub se nenašel, Johana zub nechtěla vrátit nebo se zubem utekla... a „rozuzlení“ – jak to „bezzubý“ vyřešil (jak víme, že to byl muž nebo chlapec, podle čeho jsme to poznali?)

POMOC, HLEDÁ SEM ZUB!

Dnes ráno jsem běhal po zahradě a najednou koukám já nemám zub!!!

Bojím se, asi jsem ho spolkl. Má tajemství zjistí i můj kamarád kocour Fliček.

Něco ho napadlo: koukne me se do své boudy. Oba spolu prohledali boudu a koubek našli schovaný pod polštářem, připravený pro koubkovou vltu. Oba se těší do postýlky.

Str. 24-25: opakovací cvičení

Str. 24/1, Mgr. D. Černá:

1. Začali jsme ranním dopisem: "Moji malí odborníci. Víte, jak pijí stromy? Stromové puzzle vám napoví." (viz foto). Děti četly z obrázku informace, přemýšlely o otázce.
2. Každé dítě si vylosovalo lísteček s pádem a dopisovalo slovo VODA ve správném tvaru. Ve skupinách děti poskládaly všechny tvary slova voda - využili jsme pak při plnění úkolu 24/1.
3. V reflexi jsme se vrátili k ranní zprávě a děti vysvětlily, co se dozvěděly z dnešní hodiny o tom, jak pijí stromy.

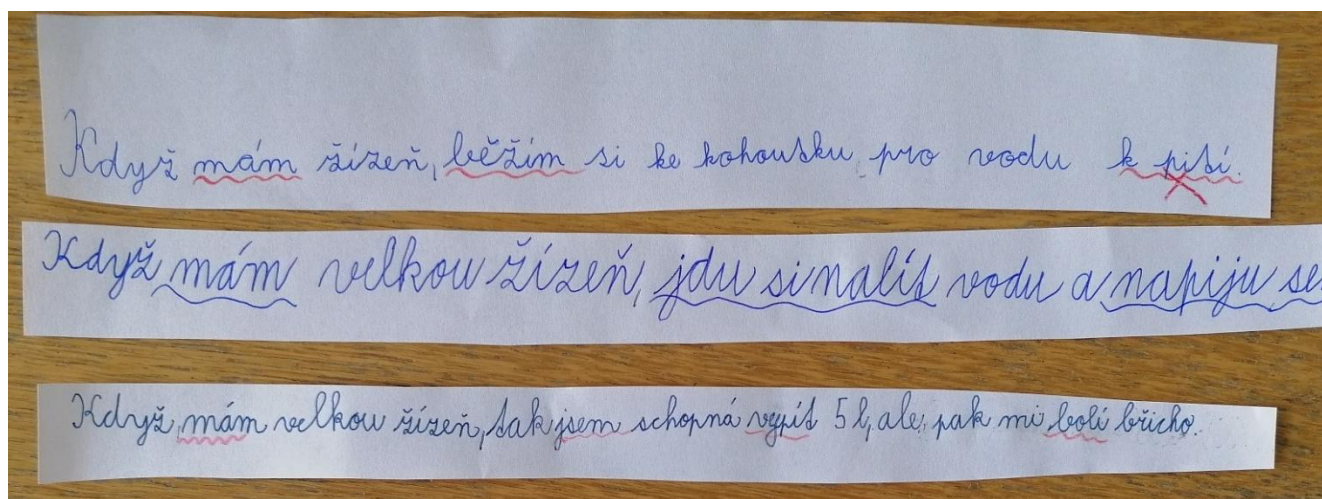

Str. 24, cvič. 1A), *: Všimát si toho, že spojka může být i na začátku souvětí (Když, Jakmile...). Souvětí o „své žízeň“: *Když mám velkou žízeň, ...*

Str. 24, cvič. 2, řešení: houbař, houbařka, houbařský, houbový, houbařit, houbaření.

Námět do dílny psaní: Jak si představuji houbový internet, co je to internet, k čemu slouží... - možno popsat a nakreslit.

Propojení s ČaJS: Šetření vodou.

Str. 25/1B)

1. Představ si, že jsi žíznivý strom a napiš, co děláš. Jako základ použij slovo pít.
Slova napiš do čtvercové sítě.

Když mám žízeň, musím se dostatečně
Ty chceš opravdu všechnu vodu ze sklenice
Nechej mě v klidu zbytek jídla dojíst a vodu
Ať mi sousto neuvízne v krku, musím ho řádně

N	A	P	I	T	1. os.
V	Y	P	I	T	? 2. os.
D	O	P	I	T	2. os.
Z	A	P	I	T	3. os.

A) Vymysli a napiš do sešitu podobné věty se slovesem sbírat. Použij různé předpony.
B) Zopakuj si pravopis slov pil – pyl, opilý – opýlovat a uži slova ve větách.

Str. 25/1B

Dramatizace: 2 děti šly za dveře, kde jsem jim pošeptala dvojice slov. Děti je zdramatizovaly tak, aby třída poznala, o jakou dvojici se jedná. Když děti pochopily pravidla hry, vymýšlely dvojice samy.